

Tre språk som liknar varandra

Berättelse

Två av Sveriges grannländer är Norge och Danmark. Norge ligger i väster. Danmark ligger i söder. I Danmark talar man danska. I Norge talar man norska. I Sverige talar vi svenska.

De tre språken liknar varandra mycket. Därför kallar man dem grannspråk. De är så lika att en svensk, en dansk och en norrman ofta kan förstå varandra. Var och en pratar på sitt eget språk. De behöver inte använda engelska.

Men det är inte alltid lätt. Många tycker att det är lättare att läsa danska och norska än att höra det. Ordet på papper känns ofta lättare igen. Många svenskar tycker att talad danska är svårast att förstå. Det danska uttalet låter ofta annorlunda än hur ordet stavas.

Vana är viktig. Ju mer man hör danska och norska, desto bättre förstår man. Den som ofta tittar på dansk eller norsk tv förstår mer.

Det finns också ord som ser lika ut men betyder olika saker. De kallas falska vänner. Ordet "rolig" betyder att något är kul på svenska. Men på danska och norska betyder "rolig" lugn. Då kan det bli ett litet missförstånd!

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
grannland	ett land som ligger bredvid ett annat land
grannspråk	språk som ligger nära varandra och liknar varandra
liknar	är nästan lika; påminner om varandra
förstå	veta vad någon menar eller säger
uttal	hur man säger ett ord med rösten
stavas	hur man skriver ett ord med bokstäver
vana	något man gör ofta och därför är bra på
falsk vän	ett ord som ser lika ut men betyder olika saker
lugn	stilla och rofylld; inte stressad
missförstånd	när man tror fel om vad någon menar

Läsförståelsefrågor

1. Vilka är Sveriges grannländer i texten?
 1. Finland och Island.
 2. Danmark och Norge.
 3. Tyskland och Polen.
2. Varför kallar man svenska, danska och norska för grannspråk?
 1. För att de talas långt borta från varandra.
 2. För att de liknar varandra mycket.
 3. För att de är mycket svåra att lära sig.
3. Vad tycker många är lättast?
 1. Att höra danska och norska.
 2. Att läsa danska och norska.
 3. Att skriva danska och norska.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Många svenskar tycker att talad danska är svår att förstå.
 2. En svensk och en dansk måste alltid prata engelska med varandra.
 3. Vana hjälper en att förstå grannspråken bättre.
5. Vad betyder ordet "rolig" på danska och norska?

Facit

1. 1. Danmark och Norge.
2. 1. För att de liknar varandra mycket.
3. 1. Att läsa danska och norska.
4. 1. ja b) nej (de kan ofta förstå varandra på sina egna språk) c) ja
5. Exempel på svar: Det betyder lugn. På svenska betyder "rolig" något annat (roligt/underhållande).

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Enkel introduktion till grannspråk och nordisk språkförståelse. Tema: grannländer och omvärld. Fråga 4 övar att skilja på "många" och "alla". Låt eleverna berätta om språk i deras egna grannländer – finns det språk hemma som liknar varandra på samma sätt?

Diskussionsfrågor

- Vilka länder ligger bredvid landet där du föddes? Talar man liknande språk där?
- Har du hört danska eller norska? Hur lät det för dig?
- Är det lättare för dig att läsa ett nytt språk eller att höra det? Varför?
- **Skriv (3 meningar):** Berätta om ett språk som liknar ditt eget språk. Vad heter det och vad förstår du av det?

Källor och faktagranskning

- Institutet för språk och folkminnen (Isof) – Nordisk språkförståelse: <https://www.isof.se/flersprakighet/lar-dig-mer-om-de-nordiska-spraken/nordisk-sprakforstaelse>
- Skolverket – Grannspråk: om nordiska språk: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/grannsprak-om-nordiska-sprak>
- Wikipedia – Lista över falska vänner mellan svenska och övriga nordiska språk: https://sv.wikipedia.org/wiki/Lista_%C3%B6ver_falsa_v%C3%A4nner_mellan_svenska_och_%C3%B6vriga_nordiska_spr%C3%A5k
- Skolverket – Grannspråk: övningar i danska och norska: <https://www.skolverket.se/kompetensutveckling/stod-i-arbetet/grannsprak-ovningar-i-danska-och-norska>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Svenska, danska och norska kallas grannspråk eller skandinaviska språk och liknar varandra så mycket att talarna ofta kan förstå varandra utan att ha studerat de andra språken (Isof). Enligt Isof förstår de flesta grannspråken bättre i skrift än i tal, och det är för många svenskar svårast att förstå talad danska, eftersom det danska uttalet ofta skiljer sig mer från skriftbilden. Isof anger att det allmänt sett är lättast för norrmän att förstå både danska och svenska, och att motivation och vana spelar stor roll: ju mer man hör och ser av ett grannspråk, desto bättre förstår man det. Det finns "falsa vänner" – ord som ser lika ut men betyder olika saker, t.ex. att "rolig" på danska och norska betyder lugn, att danskans "frokost" betyder lunch och att en "kjole" är en klänning (Wikipedia, Skolverket). Språken har gemensamt ursprung: före vikingatiden talades urnordiska, som senare delades i en västnordisk och en östnordisk gren (Wikipedia). Skolverket erbjuder läromedel och övningar i grannspråk. OSÄKERHET/MYTER: Förklaringen att svenskans "rolig" bytte betydelse från lugn till underhållande på 1600-talet är en vanlig förklaring, men något exakt årtal bör inte anges som säkert. Att norrmän förstår grannspråken bäst bygger på forskning (bl.a. Delsing och Lundin-Åkesson 2005) och bör beskrivas som en generell tendens, inte en absolut regel – hur väl en enskild person förstår varierar mycket. Uttryck som att norska "är danskt ordförråd med svenskt uttal" är en förenklad bild och ingen exakt språkvetenskaplig sanning. Texterna undviker att skriva att "svenskar inte förstår danska" och håller sig till att "många upplever att talad danska är svårare", i linje med Isof.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.